

×
Endromis versicolora L. ×

door
 W. OORD

Op de vroege ochtend van 29 april 1955 wandelde ik over de zandweg van Nieuw-Heeten naar Haarle. Deze aardige hoge zandstreek van Salland bevat nog vele boeiende terreintjes. Het succes van deze ochtend had ik waarschijnlijk te danken aan de boompieper, die al jubelende neerkwam op een klein, met lage berkjes begroeid heideterreintje van geen 100 m lang en breed. Het waren nog jonge boompjes van 1—1½ m. hoog.

Nu deed zich tot buitengewone toeval voor, dat bij het eerste boompje, dat ik bekeek, mijn oog viel op een takje bezet met 8 paarsbruin gekleurde eitjes, netjes op een rij gerangschikt. Ik twijfelde er niet aan, of dit móest *E. versicolora* zijn!

Op 7 mei begonnen zich op deze eieren vreemde lichte vlekjes te vertonen. Bij nader bekijken door een loupe bleken dit de gele nekringetjes van de zich ontwikkelende rupsjes te zijn. Beweging was duidelijk in de eischaal waar te nemen. Op 8 mei was de kleur zeer donkerpaars en op 9 mei 's avonds verscheen het eerste rupsje, het tweede en derde op 11 mei, het vierde, vijfde en zesde op 13 mei, het zevende op 14 mei en het laatste op 16 mei. Er lag dus precies een tijdsverschil van uitkomen tussen het eerste en laatste van 1 week!

Het laatste rupsje stierf helaas na enkele dagen. Bij het uitkomen zijn de diertjes gitzwart, met een geel nekringetje, doch na de eerste vervelling worden ze donkergroen. Na een week zijn ze ongeveer 1 cm lang. Als de rupsen 3 weken zijn, gaan ze zich verspreiden, vóór die tijd zitten ze gezamenlijk dicht op elkaar gedrongen bijeen aan een tak met opgeheven kop en borstpoten.

SOUTH geeft een buitengewoon nauwkeurige beschrijving van de kleur- en tekeningverandering, die ik hier niet wil herhalen.

Rups van *Endromis versicolora* 1 dag vóór de verpopping

De kweek verliep zeer vlot en zonder moeite op berk. In volwassen toestand zijn het zeer mooie dieren, zij hebben dan een lengte van 6 cm en doen enigszins denken aan pijlstaartrupsen, alleen het hoorntje is vervangen door een vrij hoge spitse verhevenheid.

Opvallend is de zeer kleine kop in verhouding tot het lichaam, zoals duidelijk op de foto is te zien.

Vlak voor de verpopping verandert de geelgroene kleur in rood tot roodbruin, de verpopping geschiedt in een met aarde vermengd spinsel.

De eerste rups verpopte op 19 juni, de laatste op 1 juli, rupsstadium dus ca 6 weken. Tenslotte wil ik nog vermelden, dat ik 2 uur lang in de directe omgeving van de gevonden eitjes tak voor takje heb afgezocht, doch niets meer vond.

Ik hoop t.z.t. nog iets over het resultaat te vermelden.

Deventer, Potterstraat 16.

X Aantasting van moll-platen door de kleine wasmot *Achroia grisella* Fabr. (Lep., Pyralidae)

door
E. T. G. ELTON

In juni 1953 bleek een stapel moll-platen, welke op een zolder waren opgeslagen, gedeeltelijk te zijn aangetast door insectenlarven. Zij hadden op vele plaatsen gangen door de platen gemaakt en aan het oppervlak daarvan buisjes van spinsel, welke bekleed waren met knaagsel en excrementen. Er waren levende rupsjes en voorts ook dode en levende vlindertjes. Dr A. DIAKONOFF (Mus. Nat. Hist., Leiden) was zo vriendelijk de vlindertjes te determineren, o.a. met behulp van de kenmerken der genitalia. Het bleken exemplaren te zijn van de kleine wasmot: *Achroia* (= *Achroea*) *grisella* Fabr.

Bij nader onderzoek werden op een hoger gelegen vlierinkje, niet ver van de moll-platen een aantal bijenraten gevonden, welke eveneens sporen van vreterij vertoonden. De later uit deze bijenraten gekweekte vlindertjes werden door de heer DIAKONOFF ook als *Achroia grisella* geïdentificeerd. Kennelijk waren de bijenraten dus de infectiebron geweest. De heer DIAKONOFF vermeldde ook, dat in beide gevallen de vlindertjes iets kleiner waren dan normaal, wat wellicht moet worden toegeschreven aan de 's winters zeer droge atmosfeer in de zolder-ruimte van het centraal verwarmde gebouw.

Moll-platen en verwante artikelen (b.v. kurk) kwamen tot dusver niet voor op de voedsellijst van de kleine wasmot (zie b.v. ZACHER 1927 en ECKSTEIN 1933, die slechts bijenwas, suiker en gedroogde vruchten vermelden). Het leek daarom van belang na te gaan, of er in de platen stoffen zijn verwerkt, die wèl op de voedsellijst voorkomen. De fabrikant, de firma Hermann KREYE te Hannover-Kleefeld, was zo vriendelijk alle gewenste inlichtingen over de samenstelling van moll-platen te verschaffen. Hieruit bleek, dat geen andere grondstof dan kurk wordt gebruikt. Het bindmiddel wordt door de kurkdeeltjes zelf geleverd. Zij worden n.l. aan een verhittingsproces onderworpen, waarbij de harsachtige bestanddelen naar buiten treden en bepaalde veranderingen ondergaan. Door deze stoffen kleven de kurkdeeltjes aan elkaar. Van het gebruik van bijenwas is dus geen sprake.

Daar gewone kurk niet wordt aangetast, ligt het voor de hand om aan te nemen, dat door de verhitting veranderingen zijn opgetreden — b.v. in de reeds